

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
COMMUNITY ORGANIZATIONS
DEVELOPMENT INSTITUTE

สรุปผลการสัมมนา
เรื่อง “สานพลังร่วมสร้างสมัชชาพลเมือง”
วันอาทิตย์ที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๘

ณ ห้องประชุมคณะกรรมการฯ หมายเลข ๒๑๓ - ๒๑๖ ชั้น ๒ อาคารรัฐสภา ๒
ถนนอุทองใน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ คณะอนุกรรมการการมีส่วนร่วมและรับฟังความคิดเห็น
ของประชาชนในคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ร่วมกับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ได้มีการจัดการสัมมนา
เรื่อง “สานพลังร่วมสร้างสมัชชาพลเมือง” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสานพลังองค์กรที่เกี่ยวข้องให้มีส่วนร่วมและ
แสดงความคิดเห็นในแนวทางของสมัชชาพลเมืองต่อการยกร่างรัฐธรรมนูญ และจัดทำข้อเสนอเป็นข้อมูล
ประกอบการพิจารณาต่อคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ และจัดทำเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อไป ซึ่งใน
การจัดสัมมนาครั้งนี้ได้มีการจัดขึ้นในวันอาทิตย์ที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๘ ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ
หมายเลข ๒๑๓ - ๒๑๖ โดยมีผู้เข้าร่วมสัมมนาจำนวน ๑๕๒ ท่าน ประกอบด้วย

๑. กรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ และอนุกรรมการ จำนวน ๑๔ ท่าน ดังนี้
  - ๑.๑ ศาสตราจารย์ สุจิต บุญบงการ รองประธานกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ คนที่ ๓
  - ๑.๒ นายปรีชา วัชรากัย รองประธานกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ คนที่ ๕
  - ๑.๓ นายชูชัย ศุภวงศ์ รองประธานกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ คนที่ ๖
  - ๑.๔ นางถวิลวดี บุรีกุล กรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญและประธาน
อนุกรรมการการมีส่วนร่วมฯ
  - ๑.๕ นางสาวสมสุข บุญญะบัญชา กรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญและรองประธาน
อนุกรรมการการมีส่วนร่วมฯ
  - ๑.๖ นายบัณฑิต เศรษฐศิโรตม์ กรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ
  - ๑.๗ นายกษิตไธเชชนทัต เสกขุนทด อนุกรรมการการมีส่วนร่วมฯ
  - ๑.๘ นายจินดา บุญจันทร์ อนุกรรมการการมีส่วนร่วมฯ
  - ๑.๙ นายณัฐวัฒน์ ชื่นอินทร์งาม อนุกรรมการชุมชนท้องถิ่นและสังคม
  - ๑.๑๐ นางกอบแก้ว จันทร์ดี อนุกรรมการชุมชนท้องถิ่นและสังคม
  - ๑.๑๑ นายปรีชา บุตรศรี ที่ปรึกษาอนุกรรมการชุมชนท้องถิ่นและสังคม
  - ๑.๑๒ ดร.ศิริฐนันท์ ไทยานันท์ อนุกรรมการวิสามัญการมีส่วนร่วมและรับฟัง
ความคิดเห็น
  - ๑.๑๓ นายวิทยา ปิยะพงษ์ อนุกรรมการวิสามัญการมีส่วนร่วมและรับฟัง
ความคิดเห็น
  - ๑.๑๔ ดร.วณิ ปิ่นประทีป อนุกรรมการวิสามัญการมีส่วนร่วมและรับฟัง
ความคิดเห็น

๒. ผู้เข้าร่วมสัมมนา จำนวน ๗๖ ท่าน
๓. วิทยากร จำนวน ๑๘ ท่าน
๔. สื่อมวลชน จำนวน ๔๔ ท่าน

ในการนี้ คณะอนุกรรมการการมีส่วนร่วมและรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ได้ดำเนินการรวบรวมและสรุปวิเคราะห์ สังเคราะห์ในประเด็นต่าง ๆ ตามความเห็นของประชาชนที่เข้าร่วมสัมมนา รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
COMMUNITY ORGANIZATIONS
DEVELOPMENT INSTITUTE

สรุปผลการสัมมนา
เรื่อง “สานพลังร่วมสร้างสมัชชาพลเมือง”
วันอาทิตย์ที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๘

ณ ห้องประชุมคณะกรรมการฯ หมายเลข ๒๑๓ - ๒๑๖ ชั้น ๒ อาคารรัฐสภา ๒
ถนนอุทองใน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

ประเด็น	การแลกเปลี่ยน
๑. สมัชชาพลเมืองควรมี กี่ระดับ สมัชชาแต่ละ ระดับควรจะเชื่อมโยง การทำงานกันหรือไม่ อย่างไร	๑. สมัชชาพลเมืองควรมี ๔ ระดับ มีความคิดเห็น ๓ แนวทาง แนวทางที่หนึ่ง ๑) สมัชชาพลเมืองระดับชาติ เป็นเวทีกิจกรรมระดับชาติ ๒) สมัชชาพลเมืองระดับจังหวัด เป็นเวทีพูดคุยเรื่องใหญ่ ๆ ในระดับนโยบาย ๓) สภาพลเมืองระดับภูมิภาค เป็นเวทีครอบคลุมหลายพื้นที่ในลักษณะวิถี วัฒนธรรม ภูมิภาค ๔) สภาพลเมืองระดับตำบล เป็นกลไกที่มาจากตัวแทนของแต่ละกลุ่มองค์กรใน พื้นที่และประชาชน แนวทางที่สอง ๑) ระดับหมู่บ้าน ๒) ระดับตำบล ๓) ระดับอำเภอ ๔) ระดับจังหวัด แนวทางที่สาม ๑) ระดับตำบล ๒) ระดับจังหวัด ๓) ระดับภูมิภาค ๔) ระดับชาติ

ประเด็น	การแลกเปลี่ยน
	<p>๒. สมัชชาพลเมืองควรมี ๓ ระดับ มีความเห็นเป็น ๒ แนวทาง</p> <p>แนวทางที่หนึ่ง</p> <p>๑) ระดับตำบล ๒) ระดับจังหวัด ๓) ระดับภูมิภาค</p> <p>แนวทางที่สอง</p> <p>๑) ระดับตำบล ๒) ระดับจังหวัด ๓) ระดับชาติ</p> <p>๓. สมัชชาพลเมืองควรมี ๒ ระดับ</p> <p>๑) ระดับตำบล เมืองค์ประกอบจากหลากหลายหมู่บ้าน ๒) ระดับจังหวัด</p> <p>ทั้งนี้ สภาพพลเมืองระดับตำบล/ท้องถิ่น มีความใกล้ชิดกับพื้นที่มาก ทำให้ประชาชนในพื้นที่อยู่ติดกัน ซึ่งถือว่าเป็นส่วนสำคัญที่สุด เพราะเป็นหน่วยปฏิบัติการ โดยใช้พื้นที่การปกครองท้องถิ่น ออกแบบให้ยึดโยงกับบริบทการปกครองท้องถิ่น</p> <p>สภาพพลเมืองระดับจังหวัด เป็นจุดเชื่อมโยงจากระดับตำบล โดยคัดเลือกมาจากระดับตำบล มองภาพรวมแบบบูรณาการการทำงานร่วมกัน นำประเด็นสาธารณะที่ตำบล/ท้องถิ่นไม่สามารถแก้ไขได้มาขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะของจังหวัด</p> <p>สภาพพลเมืองเชิงภูมิภาค มีลักษณะเป็นการเชื่อมโยงการทำงาน การแก้ไขปัญหาที่มากกว่าหนึ่งพื้นที่ตำบล หรืออาจมีเชิงประเด็น เช่น ชชาติพันธ์ ฯลฯ โดยอาจเป็นเชิงประเด็นในระดับจังหวัดหรือภูมิภาคก็ได้</p> <p>สภาพพลเมืองระดับชาติ บางท่านเห็นว่า ควรเป็นสำนักงานสนับสนุน แต่ไม่ควรมีโครงสร้าง บางท่านเห็นว่า ควรมีระดับชาติแต่ไม่ควรเป็นโครงสร้างใหญ่หรือเป็นโครงสร้าง/กลไกเชิงอำนาจ ควรเป็นกลไกที่เอื้ออำนวยระดับตำบลและจังหวัด ดูแลในเรื่องงบประมาณที่จะสนับสนุน จัดสรรลงพื้นที่ กำหนดยุทธศาสตร์/แผนการพัฒนาที่รวบรวมมาจากสมัชชาพลเมืองทั้งในระดับตำบล จังหวัด ภูมิภาค/ประเด็น และเป็นจุดเชื่อมโยงกลุ่มประเด็นที่เคลื่อนไหวอยู่ แต่ไม่ได้รับความสนใจ โดยมีสำนักงานพัฒนาองค์กรชุมชนเป็นหน่วยงานดูแลสนับสนุน</p>
<p>๒. การเริ่มต้นสมัชชาพลเมือง ควรเป็นอย่างไร</p>	<p>๑. การเริ่มต้นจากคนในพื้นที่</p> <p>๑. ควรเริ่มต้นจากความพร้อมตามบริบทของพื้นที่ที่มีความหลากหลาย แล้วนำเครื่องมือหรือสมัชชาพลเมืองเข้าไปเสริมจะมีความเข้มแข็งและยั่งยืนมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ควรระบุไว้ในบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญว่า หากพื้นที่ใดมีความพร้อมสามารถดำเนินการได้ทันที</p> <p>๒. ไม่จำเป็นต้องกำหนดให้มีการจัดตั้งพร้อมกัน กำหนดเกณฑ์การเริ่มต้นโดยให้มีคณะผู้ริเริ่มก่อการ/ผู้มีจิตสาธารณะประมาณ ๑๐-๒๐ คน ทำงานเชิงกระบวนการเพื่อสร้างความ</p>

ประเด็น	การแลกเปลี่ยน
	<p>เข้าใจและความพร้อม และกำหนดให้มีการออกเสียงประชามติเพื่อแสดงเจตนารมณ์ว่า ท้องถิ่นหรือพื้นที่ใดที่พร้อมแล้วหากเห็นด้วยก็ให้มีการจัดตั้ง หากไม่เห็นด้วยก็ทำ กระบวนการต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความพร้อม</p> <p>๓. การให้คนในพื้นที่ร่วมลงขันถามติว่าจะมีการจัดตั้งสมัชชาพลเมืองหรือไม่</p> <p>๔. ให้ความสำคัญกับกลุ่มเยาวชน โดยการนำเรื่องเหล่านี้ไปพูดคุยในโรงเรียนเพื่อปลูกฝัง สำนึกของความเป็นพลเมือง</p> <p>๕. บทเรียนจากความรู้ เริ่มจากชวนแกนนำ คนที่สนใจมาพูดคุย ทำความเข้าใจเรื่อง สมัชชาพลเมือง ทั้งนิยาม รูปแบบ กระบวนการ มาคิดร่วมกัน วางเป้าหมายร่วมกัน จากนั้น จึงขยายวงกว้างขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้สภาพเมืองเป็นสภาของทุกคน มีประเด็นร่วมที่เกิดจาก ทุกคน หากเปรียบเทียบในอดีตก็คือ ศาลากลางบ้าน ไม่มีประธานสภา มีแต่ผู้ประสานงาน ถึงประธานไม่มาแต่ก็สามารถประชุมได้ หาข้อสรุปได้</p> <p>๒. การให้มีกฎหมายรองรับ/มีการทำงานก่อนการจัดตั้ง</p> <p>๑. โดยมีกฎหมายรองรับ ภายใต้เจตจำนงของคนในพื้นที่</p> <p>๒. มีหน่วยงานที่สนับสนุนการจัดตั้งสมัชชาพลเมือง รวมถึงมีกระบวนการสนับสนุนให้ เกิดสมัชชาพลเมืองตามความพร้อม โดยกำหนดกรอบระยะเวลาที่ชัดเจนว่า จะสนับสนุนให้ เกิดขึ้นครบทุกพื้นที่ภายในระยะเวลาเท่าไร</p> <p>๓. ในระยะเริ่มต้นควรมีองค์กรที่ต้องมาพัฒนาคู่มือ/เครื่องมือ หนุนเสริมกระบวนการที่ จะสร้างความเข้าใจ หนุนเสริมพื้นที่ให้มีความพร้อมที่จะนำไปสู่การจัดตั้งสมัชชาพลเมือง</p> <p>๕. ควรมีการทำ Social Mapping กลุ่มคน/องค์กรต่าง ๆ ที่มีอยู่ในพื้นที่ เชิญชวน ทุกกลุ่ม/องค์กรมาพูดคุยกัน เพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกัน พัฒนานโยบายสาธารณะร่วมกัน รวมถึงหนุนการจัดการตนเองของพื้นที่รูปธรรม</p> <p>๓. ลักษณะของสมัชชาพลเมืองที่ควรจะเป็น</p> <p>๑. สมัชชาพลเมืองไม่จำเป็นต้องมีอำนาจแต่ต้องมีพลัง รัฐบาลต้องให้ความสำคัญและให้ การสนับสนุนด้านงบประมาณในการพัฒนา</p> <p>๒. สมัชชาพลเมืองควรมีวิสัยทัศน์ที่กว้างขึ้น เคารพความหลากหลาย ทั้งเป็นปัจเจก/กลุ่ม/ องค์กร โดยมีการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ มีเวทีพูดคุยเพื่อให้เกิดความเข้าใจกันก่อนที่จะมี การลงมติจัดตั้งสมัชชาพลเมือง</p>
<p>๓. โครงสร้างและรูปแบบ สมัชชาพลเมืองควร เป็นอย่างไร</p>	<p>๑. โครงสร้าง</p> <p>๑. ควรมีโครงสร้างอำนาจที่ชัดเจนบนหลักการกระจายอำนาจ ทั้งในระดับตำบลและ ระดับจังหวัด โดยมีองค์กรประกอบผู้แทนองค์กรเชิงประเด็นกลุ่ม ผู้แทนองค์กรเชิงพื้นที่ และ ผู้แทนผู้ทรงคุณวุฒิ</p> <p>๒. มีกฎหมายรองรับ มีบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน</p> <p>๓. มีพื้นที่ความรับผิดชอบร่วมกัน แต่ไม่เป็นโครงสร้างเชิงอำนาจหรือเป็นเจ้าของ ไม่ต้อง มีประธาน</p>

ประเด็น	การแลกเปลี่ยน
	<p>๔. ให้มีโครงสร้างแต่มาจากหลากหลายประชาชนทุกกลุ่ม โดยมีผู้นำ ผู้มีบารมีที่คนในชุมชนยอมรับเป็นหลักในการขับเคลื่อน</p> <p>๕. เป็นโครงสร้างแนวราบ ที่หลวม ๆ ไม่ตายตัว แต่ต้องมีสาระหลักที่จะต้องมีส่วนร่วม เป็นโครงสร้างที่ไปสร้างพื้นที่สาธารณะ เพื่อสร้างฉันทามติ</p> <p>๖. เวทีสมัชชาพลเมือง ควรเป็นเพียงเวทีเรียนรู้ นำความคิด ความรู้สึก ปัญหาของทุกคน มาช่วยกำหนดทิศทางในการจัดการกับปัญหาร่วมกัน โครงสร้างยังไม่ควรเป็นทางการ แต่เป็นโครงสร้างที่ทำให้เกิดพลัง ความเชื่อมั่น ภายใต้การตัดสินใจร่วมกัน โดยมีฉันทามติของกลุ่ม/พื้นที่นั้นเป็นตัวยึดโยง</p> <p>๗. เป็นองค์กรอิสระ/สำนักงานเลขาธิการ</p> <p>๘. ให้มีคณะกรรมการระดับชาติ</p> <p>๒. รูปแบบการทำงาน</p> <p>๑. สนับสนุนการทำงานร่วมกับท้องถิ่น ให้คำปรึกษากับท้องถิ่นและหน่วยงาน</p> <p>๒. การพัฒนาการเมืองเพื่อติดตามการตรวจสอบนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ</p> <p>๓. การทำความเข้าใจในพื้นที่ให้ชัด กำหนดอนาคตที่อยากเห็น สิ่งที่จะต้องทำร่วมกัน ก่อนจัดกลไกเชิงโครงสร้าง</p> <p>๔. วิธีการทำงาน ควรมีกลไกขับเคลื่อน อาจเรียกว่าคณะประสานงานหรืออื่น ๆ แต่ภาคพลเมืองต้องเป็นกองเลขาและมีบทบาทสำคัญ ทั้งนี้ รูปแบบในการขับเคลื่อนต้องเป็นการบริหารจัดการเชิงยุทธศาสตร์</p> <p>๕. มีคณะทำงานสร้างความเข้าใจ ทำหน้าที่ส่งเสริมให้คนเข้าใจถึงหลักคิด แก่นของการมีสมัชชาพลเมือง</p> <p>๖. ควรมีกลไก ผู้รับผิดชอบที่มาจากหลากหลายกลุ่ม/องค์กร โดยควรมีการหมุนเวียนกันทุกปี มีการตั้งคณะทำงานย่อย ทำหน้าที่ศึกษาข้อมูล ประเด็นปัญหาต่าง ๆ อย่างรอบด้าน จากนั้นนำเสนอต่อสมัชชาพลเมือง</p> <p>๓. ลักษณะ/องค์ประกอบของสมัชชาพลเมือง</p> <p>๑. สมัชชาพลเมือง ควรมีความเป็นอิสระกับท้องถิ่น ทำงานบนเกียรติยศและศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน เป็นเวทีแห่งการถกแถลง หมุนเวียนประธาน มีฝ่ายเลขานุการ ส่วนกลไกการดำเนินการเป็นเรื่องของสมัชชาจะมีการจัดตั้งชั่วคราวหรือถาวรให้สมัชชาเป็นผู้กำหนด ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่นให้กำหนดว่า หากท้องถิ่นใดต้องการกำหนดแผนงาน ให้นำเสนอต่อสมัชชาพลเมืองให้ความเห็นชอบ กำหนดให้สมัชชาพลเมืองกำหนดเจตจำนงในการพัฒนาท้องถิ่น รวมถึงกลไกการติดตามตรวจสอบ เสนอแนะ การพัฒนาท้องถิ่น</p> <p>๒. องค์ประกอบของสมาชิกมาจาก ๑) กลุ่ม/องค์กร ที่มาจากกระบวนการจัดตั้งจัดตั้ง</p> <p>๒) ปัจเจกบุคคล โดยให้มีกระบวนการคัดเลือกกันเองในระหว่างปัจเจกนั้น</p> <p>๓. ไม่จำกัดจำนวน/เลือกกันเอง/มีคณะกรรมการกิตติมศักดิ์</p> <p>๔. องค์ประกอบของกลไก ไม่ต้องระบุองค์ประกอบที่ชัดเจนให้เป็นตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่แต่ไม่ใช่ในนามปัจเจก ต้องมีองค์กรรองรับ</p>

ประเด็น	การแลกเปลี่ยน
<p>๔. ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกพลเมืองกับท้องถิ่นและ/หรือหน่วยงานอื่น รวมทั้งภาคเอกชนควรเป็นอย่างไร</p>	<p>๑. ลักษณะของความสัมพันธ์</p> <p>๑. เป็นความสัมพันธ์เชิงความร่วมมือที่จะทำให้ทุกคนในพื้นที่อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เรียนรู้ซึ่งกันและกัน ยอมรับซึ่งกันและกัน เพื่อสร้างสังคมแห่งความรู้ สังคมแห่งปัญญา ร่วมกันแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของตนเอง ทั้งองค์กรท้องถิ่น ท้องที่ หน่วยงาน ภาคีต่าง ๆ ในพื้นที่</p> <p>๒. มีความเป็นอิสระ เสมอภาค มีส่วนร่วม เป็นเจ้าของร่วมกัน เมื่อมีฉันทามติต้องถือเป็นข้อตกลงร่วมกัน</p> <p>๓. จัดความสัมพันธ์การทำงานร่วมระหว่างประชาชน ท้องถิ่น เช่น ให้ท้องถิ่นนำแผนพัฒนาไปปฏิบัติ</p> <p>๔. ไม่เป็นองค์กรเชิงอำนาจที่จะทำให้เกิดแรงเสียดทาน แต่เป็นองค์กรเชิงสัมพันธ์แบบวัฒนธรรมชุมชน ยืดหยุ่น ไม่แข็งตัวหรือเป็นแรงจูงใจให้คนเข้ามาแสวงหาอำนาจ</p> <p>๒. ลักษณะการทำงานร่วมกัน</p> <p>๑. กำหนดทิศทาง แผนพัฒนาท้องถิ่น จัดทำแผนพัฒนาร่วมกับหน่วยงานในท้องถิ่น รวมถึงติดตามแผนท้องถิ่น</p> <p>๒. ดูแลให้ข้อเสนอแนะนโยบายจังหวัดและในพื้นที่ อปท.</p> <p>๓. ตรวจสอบ ประชาพิจารณ์ จัดทำประชาคมติ ใต้สวนสาธารณะ</p> <p>๔. ให้สภาพเมืองแจ่มใส ร่มรื่น ปรับปรุง แก้ไขแผนงานต่าง ๆ</p> <p>๕. การเสริมสร้างประชาชนในพื้นที่ให้เกิดความเข้มแข็ง</p> <p>๖. สภาพพลเมืองทำหน้าที่ทำงานกับสภาจังหวัด โดยการป้องกันและแก้ไขปัญหา ดูแลรักษา และพัฒนาท้องถิ่น</p> <p>๗. มีกติการ่วม เช่น รัฐธรรมนูญ หรือข้อบัญญัติท้องถิ่น ฯลฯ</p>
<p>๕. ระบบการตัดสินใจที่กระจายให้เกิดการมีส่วนร่วมของตนเองและองค์กรต่าง ๆ ในพื้นที่ควรเป็นอย่างไร</p>	<p>๑. เป็นไปตามบริบทของพื้นที่</p> <p>๒. ระบบการตัดสินใจต้องสร้างการเรียนรู้ให้ชุมชนและสร้างประชาธิปไตยทางตรง</p> <p>๓. มีกลไกเชื่อมประสานสร้างความเข้าใจแบบนักการทูต เพื่อให้เกิดบรรยากาศคร่ำครวญคิด ร่วมตัดสินใจของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง</p> <p>๔. ใช้ระบบฉันทามติในเรื่องสำคัญ ๓ เรื่อง คือ ๑) เป้าหมายร่วมที่คนจะอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ๒) ใช้ทุนเดิม สังคม วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ฯลฯ พื้นดินให้มีความเข้มแข็ง ๓) เกิดพลังการมีส่วนร่วมขององคาพยพต่าง ๆ สภาต่าง ๆ เป็นการบูรณาการ</p> <p>๕. ควรเปิดกว้างให้ทุกคน/กลุ่ม/องค์กร/หน่วยงานที่หลากหลายในพื้นที่เข้าร่วมในกระบวนการแก้ไขปัญหาและตัดสินใจในการพัฒนาต่าง ๆ</p> <p>๖. ระบบการตัดสินใจต้องสร้างการมีส่วนร่วมแบบแนวราบ ไม่ควรรวมศูนย์อำนาจ ใช้ระบบฉันทามติบนข้อมูล การศึกษา ความรู้ที่รอบด้านแล้ว</p> <p>๗. ระบบการมีส่วนร่วม โดยการปรึกษาหารือแบบมีส่วนร่วม ใช้ภูมิปัญญาความรู้ สร้างนวัตกรรมการทำงานใหม่เรื่องจิตอาสา และทุกคนสามารถเข้าถึงได้ ทั้งนี้ โดยมีขั้นตอนจากการ</p>

ประเด็น	การแลกเปลี่ยน
	ถอดบทเรียน ไม่เร่งรีบทำแต่ทำตามความพร้อม ต่อยอดจากงานเดิม ทำให้สามารถยกระดับพลเมือง ระดับพื้นที่ให้มีความเข้มแข็ง
<p>๖. งบประมาณและการทำงานที่เป็นอิสระเป็นตัวของตัวเองควรเป็นอย่างไร</p>	<p>๑. แหล่งที่มาของงบประมาณ</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. กำหนด/ระบุที่มาของแหล่งงบประมาณที่จะสนับสนุนการดำเนินงานของสภาพลเมืองให้มีความชัดเจน และมีการบริหารจัดการงบประมาณที่เป็นอิสระ ๒. งบประมาณสมัชชาพลเมืองควรมาจากภาษี เพราะถ้ารับงบประมาณจากรัฐจะถูกควบคุมโดยรัฐ ๓. งบที่เป็นอิสระ งบจากส่วนกลาง งบจากภาษีบาป งบสนับสนุนจากคนในพื้นที่ เอกชน นักธุรกิจ งบจาก อปท. กองทุน เงินบริจาค แต่ต้องมีหลักเกณฑ์การสนับสนุน พร้อมระบุที่มาให้ชัดเจน เป็นเปอร์เซ็นต์ หรือตามสัดส่วนคน หรืออาจได้รับการจัดสรรจากรัฐบาลกลาง บางส่วนในกรณีจังหวัดที่มีรายได้จำกัด ๔. มีระบบงบประมาณสนับสนุนที่ชัดเจนและต่อเนื่อง โดยจัดสรรจากรายได้ประจำปีของจังหวัด มีอิสระในการใช้จ่ายงบประมาณ โดยมีระบบติดตาม ตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ ๕. ใช้งบประมาณแผ่นดิน และท้องถิ่น ๑๐ เปอร์เซ็นต์ ๖. คิตรายหัว ๆ ละ ๕๐ บาท ต่อเนื่องทุกปี <p>๒. การทำงานของสมัชชาพลเมืองที่เป็นอิสระ</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ต้องเป็นองค์กรอิสระขึ้นตรงกับประธานรัฐสภา ไม่ขึ้นกับกระทรวง กรม ๒. ศึกษาระบบกองทุนที่มีอยู่ เช่น กองทุนสลาก เพื่อหนุนเสริมกลไก และกระบวนการของสมัชชาพลเมือง ๓. จัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนงบประมาณ ในการส่งเสริมการกระตุ้นจิตสำนึก จัดสมัชชาศึกษาวิจัย/ความรู้/ประชาสัมพันธ์ ฯลฯ

ฝ่ายเลขาธิการคณะกรรมการมีส่วนร่วมและรับฟังความคิดเห็นของประชาชน